

נחום איש גז

נחום איש גמזו היה רבו של רבי עקיבא [22 שנה].

למה נקרא איש גמזו? – כנראה כיון שגר במקום שנקרא כך. אבל לא רק בגלל זה...

[הסיפור הבא מופיע גם ב"כה עשו חכמינו" א', עמ' 34]

מעשה באדם אחד שנקרא 'נחום איש גז'. מדוע קראו לו כך? מפני שעל כל דבר שקרה לו היה אומר: "גז גז לטובה!"

פעם אחת, בזמן ששלטו הרומאים בארץ ישראל, רצו היהודים לשגר מתנה לקיסר הרומי. העברת מתנה לארמון הקיסר משימה קשה היא. סכנות רבות בדרך: פגעי טבע, תאונות או שודדי דרכים. התלבטו מנהיגי היהודים את מי ישלחו אל הקיסר, ובסוף קבעו פה אחד: את נחום איש גז! הוא רגוע ובוטח בה', וה' אוהב אותו ופעמים רבות עושה לו נסים. רק הוא יצליח להגיע אל הקיסר ולתת לו את השי.

מילאו היהודים ארגז גדול באבנים טובות ובמרגליות, סגרוהו היטב ומסרוהו לידי נחום. נפרדו ממנו בברכות חמות ושלחוהו לדרך.

הולך נחום והולך, היום עובר, הלילה יורד, והדרך עדיין ארוכה. עליו למצוא מקום ללון, חשב, ונכנס לפונדק. ביקש חדר, הניח בו את הארגז ונרדם.

מעניין מה יש בארגז הגדול, תהו בעלי הפונדק. בחצות הליל נכנסו לחדרו של נחום, בשקט-בשקט פתחו את הארגז ונדהמו: אור גדול בקע ממנו! מעולם לא ראו אוצר גדול כל כך. הם רוקנו את כל האבנים היקרות אל פליהם. "הנה, התעשרנו!" שמחו, אבל קשהרימו את הארגז להחזירו למקומו, הרגישו שהוא קל עתה. כאשר ירים האורח את הארגז, יבין שנתרוקן, חששו. לכן מילאו את הארגז בעפר והשיבוהו למקומו.

בבוקר קם נחום איש גז, הודה לבעלי הפונדק, הרים את הארגז ויצא לדרך בלי לחשוש במאומה.

קשהגיע לארמון הקיסר עיכבוהו השומרים בשער: "מה רצונך, איש יהודי?"

"הבאתי מתנה לקיסר מאחיי היהודים שבארץ ישראל", השיב.

"מצוין! הקיסר אוהב מתנות! היכנס!" מיד נפתחו השערים, ונחום איש גז ניצב לפני הקיסר בכבודו ובעצמו.

למראה הארגז התמלא הקיסר שמחה. כמה טוב לשלוט על ארצות רבות! מקבלים המון מתנות! הוא ציווה לפתוח את הארגז, ועם כל משרתיו, שומריו ויועציו הביט בו. המכסה נפתח לאט-לאט, ומה רבה הייתה התדהמה כשראו שהוא מלא עפר! נחום אף הוא התפלא למראה העפר, ולא הבין לאן נעלם האוצר, אך לא היה זמן להרהר בדבר כי מיד נשמעה שאגת הקיסר:

"היהודים שולחים לי עפר! הם מלגלגים עליי! הם ישלמו ב'וקר'! הצביע על נחום איש גם-זו וציונה: "ואותו, הוציאו אותו להורג!"

נחום הביט בקיסר הזועם ובשומרים הנחפזים לעברו, ואמר לעצמו, כמנהגו: גם זו לטובה! כל מה שעושה ה' הוא לטובה.

ראה זאת אליהו הנביא מן השמים וירד ארצה מיד. התחפש אליהו לאחד מאנשי הקיסר, ואמר לו: "אדוני הקיסר, לפני שאתה הורג יהודי זה, כדאי שתבדוק אם העפר שבארגזו אינו מהעפר המיוחד של אברהם אבי היהודים. כשהיה אברהם אביהם זורק את העפר שלו על אויביו היה העפר נהפך לחרבות."

לא יזיק לבדוק, חשב הקיסר. היתה מדינה אחת שהקיסר לא הצליח לכבוש. מיד ציונה להשליך עליה את העפר מארגזו של נחום איש גם-זו, וראו זה פלא – העפר נהפך לחרבות, והמדינה נכבשה! הקיסר המאושר הזמין את נחום לגנזי המלך וציונה למלא את הארגז באוצרות – אבנים טובות ומרגליות. נתן לנחום את הארגז, נפרד ממנו בכבוד גדול ושלחו חזרה לארץ ישראל.

בדרך חזרה שוב נכנס נחום איש גם-זו ללון באותו הפונדק. בעלי הפונדק ראו שהוא בריא ושלם והתפלאו – הכיצד לא הענישו הקיסר לנוכח ארגז העפר? הם עטו הבעה תמימה ושאלו: "מה הבאת לקיסר, שזכית לכבוד גדול כל כך?"

ענה להם: "מה שלקחתי מכאן הבאתי לשם."

"לא יאמן!" אמרו זה לזה בעלי הפונדק. "פנאָה עפר חצֵרנו יקר מאוד! אם נביא ממנו לקיסר ידאי יעניק גם לנו אוצרות!" מיד הרסו את ביתם והביאו לארמון הקיסר את כל העפר שיכלו לשאת.

קשאמרו בגאווה לשומרי הקיסר שהביאו את אותו עפר שהביא היהודי לפנייהם, לקחו מהם מיד את עפרם לבדיקה. ואולם, כשהשליכו השומרים את העפר לעבר אחת המדינות – התפזר עפר פשוט, לא חרבות ולא נסים. התקצף הקיסר: "הם באו ללעוג לי!" ופקד להוציא להורג את בעלי הפונדק.

ואילו נחום איש גם-זו חזר אל חיק עמו, ארגז מלא בידו, ושמחה גדולה בלבו. גם זו לטובה!

[אפשר לספר כאן גם הסיפור על רבי עקיבא תלמידו, שהיה אומר "כל מה שה' עושה הכל

לטובה", המופיע ב"כה עשו חכמינו" א', עמ' 21]